

О.Є. Златогорський, В.К. Пясецький, М.Р. Хомич
ДОСЛІДЖЕННЯ ПАЛЕОЛІТИЧНИХ СТОЯНОК
ПОБЛИЗУ с. ЖОРНІВ
НА ВОЛИНСЬКІЙ ВИСОЧИНІ

Багатошарові палеолітичні стоянки поблизу с. Жорнів відкрито ще в 1983 р. З тих пір вони спорадично досліджувались, іноді зі значними часовими перервами. Стоянки розташовуються в межах кар'єру з видобування сарматського вапняку, на території давньоруського городища, що нині практично знищене. У стінках кар'єру в дофіновському ґрунті виявлено низку пунктів з палеолітичним кременем (рис. 1). У пункті 1 знайдено левалуазькі сколи та розщеплений на пластини зуб мамонта. З пункту 2 походить невеликий змішаний комплекс левалуазьких виробів і знаряддя, характерні для верхнього культурного шару Жорнова. Знахідки з пунктів 5, 5а і 6 наукового значення не мають. Пункти 1, 2, 5, 5а і 6 тепер уже не існують.

Особливо цікаві результати отримано в пункті 4, у розкопі 1, де виявлено найповніший геологічний розріз і зафіксовано чотири палеолітичні шари. Один культурний шар частково розкопаний у пункті 3, у розкопі 2. Він відповідає третьому зверху горизонту розкопу 1.

Стратиграфія розкопу 1 така (рис. 2): горизонт 1 — сучасний чорноземоподібний ґрунт; 2а—2в — лес причорноморського горизонту, з відповідними підгоризонтами; 3 — пісок дрібнозернистий, глинистий. Цей горизонт сильно криотурбований у ранньопричорноморський час і його вже можна віднести до дофіновського горизонту; 4—7 — дофіновський го-

ризонт, штильфрид В, мологосекснинський час і далі; 4 — верхній похований ґрунт, повторно оглеєний, до половини потужності (4А) криотурбований, суглинистий; 5 — супісок жовтий еолово-делювіальний. Майже в покрівлі лежав прошарок деревного вугілля, який простежено в плані майже по всій площі розкопу 1 — сліди

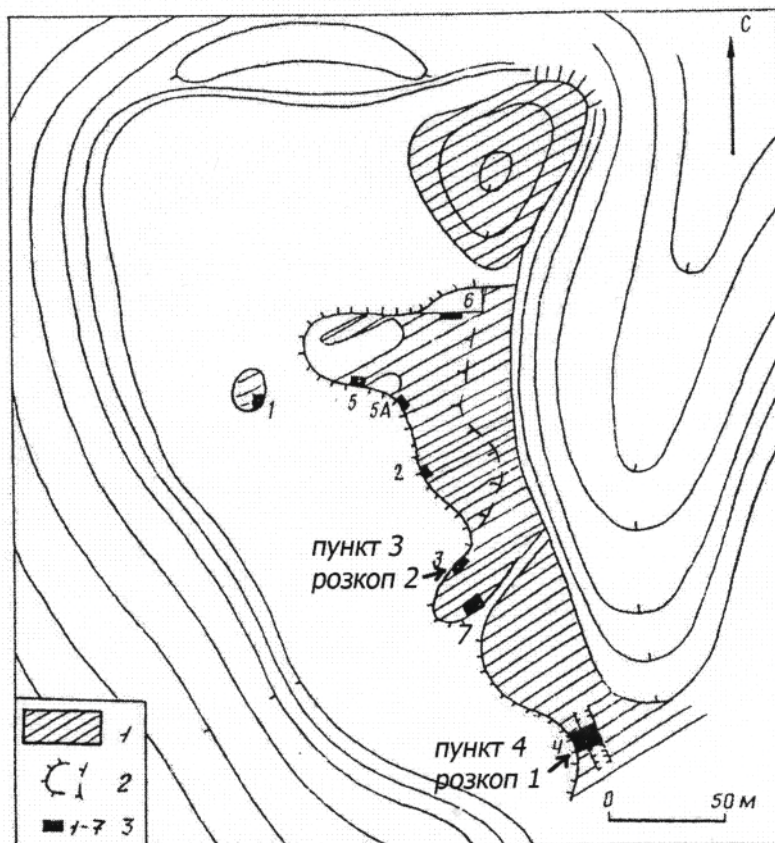

Рис. 1. Палеолітичне місцезнаходження Жорнів.
План.

1. Площа в межах кар'єру, де зберігся лесоподібний суглинок.
2. Забі кар'єру за станом на 1987 і 2011 роки.
3. Палеолітичні місцезнаходження і стоянки та їх номери

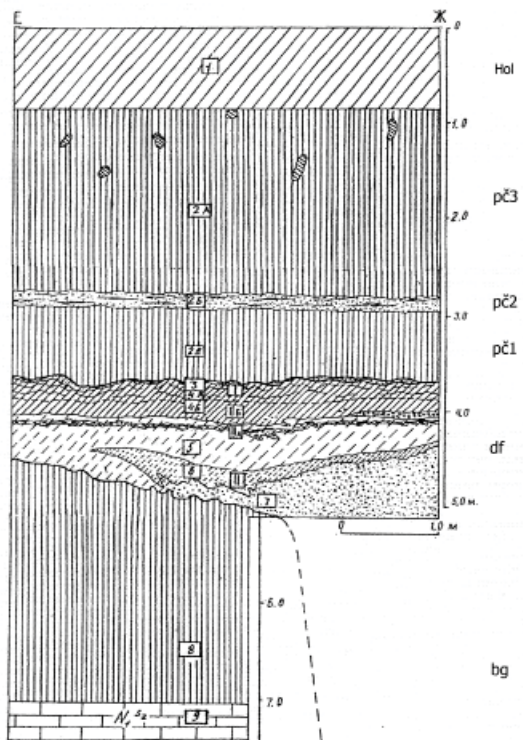

Рис. 2. Жорнів, розкоп 1. Розріз по лінії Є-Ж

лісової пожежі; 6 — нижній похований ґрунт, суглинаний, у розкопі залягає великою лінзою; 7 — пісок заносу палеояру. Цей яр унаслідувала сучасна балка, розміщена на північний схід від розкопу (рис. 1); 8 — бузький лесоподібний суглинок; 9 —

середньосарматський вапняк.

У цьому році розкоп 1 продовжено на південний схід на площі 18 м², а на південний захід — смугою 1 × 6 м. Розкоп розкрив периферію мустьєрського шару II Б, тому він виявився дуже бідним на знахідки: в мустьєрському шарі знайдено лише два знаряддя. З нижнього похованого ґрунту відібрано зразок вагою 0,5 кг для визначення радіовуглецевого віку за гумусом.

У північно-західній смузі квадратів виявлено лише окремі мустьєрські сколи. До 2011 р. для мустьє були визначені високі індекси фасетування ударних площадок: IFlarge—63,3 і IFst—40,5. Після розкопок 2011 р. вони практично не змінилися — відповідно 63,7 і 40,0.

На думку авторів, розкоп 1 далі розширювати не слід, оскільки мустьєрську стоянку практично оконтурено з усіх боків. Розмір її невеликий, приблизно 24 × 12 м, і існувала вона короткий час. Усього ж за всі роки досліджень стоянки розкопом 1 розкрито площу 275 м².

Також виявилось, що розкоп 2 у пункті 3 сильно завалений сучасним ґрунтом. Розкопану раніше площу було звільнено від нього, а зачисткою лесової товщі підтверджено, що культурний шар II А поширюється в цю стінку. Його подальше дослідження розкопками в цьому напрямку проблематичне, оскільки тут зберігся невеликий відрізок валу городища.

Декілька відщепів виявлено в похованому ґрунті пункту 7, у відслоненні на схилі рову, що прилягає до згаданого валу. Отже, перспективною для розкопок може бути вся площа між пунктами 3 і 7.

